Opettajat kehittivät sovelluksen työnsä tueksi

Opetuksen prosessien digitalisoinnissa keskiössä ovat tähän asti olleet pääasiassa oppimisympäristöt eli Moodlen tyyppiset oppimisalustat. Näissä olennaista on materiaalin jakaminen ja opiskelijan alustalle tuottamat tehtävät, joita opettaja voi arvioida ja antaa niistä palautetta.

Verkko-oppimisen digitalisointi etenee tyypillisesti siten, että suuri osa digitaalisista sovelluksista tulee opettajille annettuna ilman, että opettaja on voinut vaikuttaa niiden sisältämään toiminnallisuuteen tai edes sovellettavaan pedagogiseen malliin. Erityisesti kun kyseessä on asiantuntijatyön digitalisointi, tällainen toiminnan kehittämismalli on ongelmallinen. Kehittämismallin pitäisi lähteä ruohonjuuritasolta ylöspäin - edellyttäen, että ruohonjuuritasolla on asiantuntemusta. Opetuksessa tämä toteutuu harvinaisen hyvin, koska opettajien asiantuntemus sekä pedagogiikasta että kehittämistyöstä on Suomessa vahvaa.

Kehittämismallin pitäisi lähteä ruohonjuuritasolta ylöspäin - edellyttäen, että ruohonjuuritasolla on asiantuntemusta

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu kehitti kaupallisen sovellustoimittajan Eduixin kanssa konseptin, jossa asiantuntijat olivat alusta alkaen mukana kehittämässä opinnäytetöiden ohjaukseen ja seurantaan tarkoitettua digitaalista sovellusta, joka sai nimen Konto (kaupallinen nimi Wihi). Projektin alussa hyödynnettiin korkeakoulun opiskelijoita tarvekartoituksessa ja ominaisuuksien määrittelyssä, minkä jälkeen opettajat ja muut asiantuntijat olivat keskeisessä roolissa sovelluksen muotoutumisessa.

Kun Kontoa (Wihiä) kehitettiin, pohdimme erityisesti sitä, missä laajuudessa asioiden automatisointi on mielekästä. Mitä monimutkaisempi sovellus on, sitä haastavampaa on sen käyttöönotto - on nimittäin olemassa piste, jonka jälkeen lisäominaisuudet alkavat heikentää keskimäärin koettua hyödyllisyyttä, vaikka ne joillekin yksilöille olisivatkin tärkeitä (The Standish Group International 2015). Sovelluksen kehityksessä pätee hyvin niin kutsuttu Pareto-periaate: 80 % ominaisuuksista saadaan 20 % työllä. On syytä pohtia, kuinka tärkeitä nämä viimeiset 20 % ominaisuuksista oikeasti ovat.

Pohdimme myös, missä määrin eri koulutusohjelmien erilaisia prosesseja on mielekästä harmonisoida. Tähän on tärkeää kiinnittää huomiota, kun digitalisoidaan asiantuntijatyötä. Eri koulutusohjelmilla voi olla sisällöllisistä syistä hieman toisistaan poikkeavia tarpeita. Käytettävän sovelluksen pitää tukea ja mahdollistaa ne kaikki. Toisaalta asiantuntijatyössä pitää olla enemmän väljyyttä kuin monessa muussa työssä. Näin ollen aivan kaikkia esitettyjä yksityiskohtia ei ole otettu Konton osaksi, vaan muulla tavalla hyvin toteutettuja asioita on jätetty Konton ulkopuolelle. Tällaisia ovat toimeksiantosopimukset, seminaarit, kielentarkastukset ja kypsyysnäytteet.

Pohdimme erityisesti sitä, missä laajuudessa asioiden automatisointi on mielekästä

Emme siis Haaga-Heliassa halunneet tietojärjestelmää, joka pakottaa meidät tiettyyn muottiin, vaan järjestelmän, joka mahdollistaa erilaiset toimintamallit, tukee toimintaa mahdollisimman paljon ja silti pitää opinnäytetyöprosessin koossa. Mallin pitää myös muodostaa riittävän tarkkaa seurantadataa, jotta voidaan reaaliaikaisesti nähdä, mikä on opiskelijoiden, koulutusohjelman ja koko koulun tilanne, kun noin 2000 opinnäytetyöprojektia on eri vaiheissa.

Keväällä 2019 tekemämme palautekierroksen perusteella sekä asiantuntijoita hyödyntävä kehittämismalli että itse Konto-sovellus ovat olleet menestystarina (Kauppinen et al. 2019). On jo osoitettavissa, että Konton käyttö vähentää prosessissa aiemmin havaittuja virheitä ja samalla se säästää hallinto- ja tukipalveluhenkilöiden työtä. Pedagogisesti suurin hyöty tulee kommunikoinnin ja materiaalien keskittämisestä yhteen paikkaan, jolloin eri aikaan aloittaneiden opiskelijoiden seuraaminen ja ohjaaminen on ohjaajalle aikaisempaa huomattavasti helpompaa. Tämä antaa paremmat eväät myös opinnäytetyön arviointiin niin ohjaajalle itselleen kuin työn toiselle tarkastajallekin.

Emme halunneet tietojärjestelmää, joka pakottaa meidät tiettyyn muottiin, vaan järjestelmän, joka mahdollistaa erilaiset toimintamallit

Teksti: Raine Kauppinen, lehtori, tietotekniikka, Altti Lagstedt, lehtori, tietotekniikka ja Juha P. Lindstedt, yliopettaja, liiketalous, Haaga-Helia
Kuva: Taru Pyylampi